

วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและรูปแบบในความต้องการ
กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Corporate Social Responsibility Concept and Preferable Activities Analysis of
Master of Business Administration's Students, Silpakprn University

กำธร แจ่มจำรัส*

ณัฐวิชัย ศรีธาดาสวัสดิ์**

กฤตินี ต้นเจริญ***

พิทักษ์ ศิริวงศ์****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบในความต้องการกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและรูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจาก ประธานนักศึกษา สมาชิกสโมสรนักศึกษา และตัวแทนนักศึกษาที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมจำนวน 25 คน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาคือ นักศึกษาได้เลือกทำกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชนเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาได้ลงเข้าไปช่วยเหลือชุมชน ชาวบ้าน นักเรียน และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ใช้เงินทุนไม่สูง แต่เป็นการใช้แรงกายแรงใจ การมีจิตอาสาในการทำงานเพื่อชุมชนมากกว่าการใช้เงิน รองลงมาคือการบริจาคตรง การตลาดเพื่อสังคมขององค์กรการตลาดอิงการกุศล การส่งเสริมประเด็นสังคม ตามลำดับ และรูปแบบความต้องการในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาคือต้องการทำกิจกรรม CSR ร่วมกับชาวบ้านมากขึ้น ต้องการจัดกิจกรรมCSR ที่เกิดจากความร่วมมือของทุกสาขาวิชา ความต้องการจัดกิจกรรม CSR ที่เกิดจากความร่วมมือในทุกฝ่าย ต้องการจัด CSR โดยไม่ถูกจำกัดพื้นที่การจัดกิจกรรม และมีความต้องการให้บูรณาการกิจกรรม CSR ต่อสังคมในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน

* นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร hushlove_27@hotmail.com

** นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร nutthawit_s@hotmail.com

*** นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร best_12500004@hotmail.com

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร phitak@ms.su.ac.th

Abstract

The purpose of this study is to determine appropriate CSR activity for Management department Silpakorn University. The data was collected by interviewing 25 students including student-chief, members of student association, and student who had experiences with CSR activity. The choices of CSR were helping people and fund raising for local commodity. Although the activities needed a lot of people to get involved but it actually required less financial support. Overall, the enhancement in relationships between students and local commodity was improved. It also showed that CSR activities can be reached outside the classroom.

บทนำ

ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ปัญหาโดยตรงเกิดจากการกระทำของมนุษย์อันเนื่องมาจากความต้องการพื้นฐาน และต้องการความสะดวกสบายในด้านต่างๆ กระตุ้นให้มนุษย์พัฒนาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการ ในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างสะดวกสบายและง่ายมากขึ้น อีกทั้งมีการพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าทางด้านอุตสาหกรรม โดยกระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดของเสีย ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม

จากกระแสปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนหันมาให้ความสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) หรือ CSR ซึ่งกระแสความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นพัฒนามาจากแนวคิดของประเทศตะวันตกที่มองว่าการดำเนินธุรกิจขององค์กรต่างๆ ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จากแรงผลักดันดังกล่าวทำให้หลายองค์กรได้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่องมาจนถึงในปัจจุบัน (Kotler & Lee, 2005)

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility) เป็นประเด็นสำคัญในการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรธุรกิจต้องให้ความสำคัญและใส่ใจ แต่ต้องรักษาผลกำไรขององค์กรไว้เป็นประเด็นหลัก (พิทักษ์ และ นันทวิภา, 2554) และแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรคือการเอื้อประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม โดยไม่เบียดเบียนฝ่ายใด ไม่ทุจริตฉ้อโกงแรงงาน ลูกจ้าง ไม่ฉ้อโกงลูกค้า ไม่เอาเปรียบคู่ค้า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ทำร้ายชุมชนโดยรอบที่ตั้งขององค์กรด้วยการก่อมลพิษ กล่าวได้คือการทำธุรกิจให้ถูกต้องตามกฎหมาย และจรรยาบรรณนั่นเอง เช่น ไม่หลบเลี่ยงกฎหมายแรงงาน กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญาในกรณีต่างๆ ทำให้พนักงานในองค์กรมีความสุขได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เบียดเบียนทำร้ายสังคมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2554)

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจเริ่มแพร่หลายขึ้นในประเทศไทยประมาณปี 2549 ทั้งบริษัทจดทะเบียนไทย บริษัทข้ามชาติ และรัฐวิสาหกิจต่างๆ ก็ถือว่าเป็นการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรไปด้วย จะทำให้การดำเนินธุรกิจนั้นเป็นไปอย่างสะดวกและราบรื่น ประชาชนทั่วไปก็เห็นดีเห็นงามในการทำมาค้าขาย

สังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ความเป็นจริงองค์กรมักจะยึดมายาคติที่ว่า CSR คือ การทำบุญและคิดว่าบริษัทมีบุญคุณต่อสังคมเพราะแท้ที่จริงแล้ว ความรับผิดชอบต่อสังคมคือ การลงทุนอย่างหนึ่งซึ่งคุ้มค่า ทางการเงิน และการตลาดทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2554) อีกทั้งกระแสความคิดที่เกิดขึ้นจากปัญหาสภาพแวดล้อมและสังคม เริ่มเข้ามากระทบกับความรู้สึคนึกคิดของมนุษย์มากขึ้นทุกวัน จนกลายเป็นกระแสหลักของสังคมในโลกธุรกิจยุคนี้ ทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ กลายเป็นแนวทางการบริหารจัดการที่สำคัญสำหรับองค์กรธุรกิจในอนาคต เพราะถึงแม้ว่าธุรกิจจะได้รับความเห็นชอบหรือสนับสนุนจากผู้ถือหุ้น แต่ถ้าถูกปฏิเสธจากสังคมไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมแล้วคงไม่มีองค์กรใดอยู่รอด กล่าวคือสังคมจะกดดันจากผู้ถือหุ้น และผู้ถือหุ้นก็จะไปกำหนดให้องค์กรต้องปฏิรูปนับตั้งแต่เรื่องของแนวคิดวิธีการและการแสดงออกต่อสังคม การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นไม่ควรที่จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งในสามส่วนที่กล่าวมาแต่ควรที่จะผสมผสานและบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งตัวองค์กรเองและสังคมโดยรวม (อนันตชัย ยูประภคม, 2554)

ความรับผิดชอบต่อสังคม จากองค์กรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เริ่มมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากนักศึกษาเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ ดังนั้น การปลูกฝังความดีงาม การช่วยเหลือผู้อื่น การปลูกฝังให้รู้คุณค่าของชีวิต จะทำให้นักศึกษาเข้าถึงความเป็นพลเมืองดี ตัวอย่างเช่น การออกค่ายอาสาสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตและมุมมองได้ เพราะค่ายอาสา คือพื้นที่จำลองรูปแบบทางสังคมในอุดมคติ จากความใฝ่ฝันของคนหนุ่มสาวแต่ละยุคสมัย ที่รู้ว่าตนเองต้องการสังคมเช่นใด ค่ายอาสาไม่ได้ให้คำตอบสำเร็จรูปแก่ทุกคน หากแต่ค่ายอาสากลับช่วยให้รู้สึกอยากเปิดกรอบคิด ซึ่งมาจากรากฐานความรักและห่วงใย อาทรกัน เมื่อได้มาอยู่ในค่ายอาสา มีการวางกฎกติกาข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน แบ่งงานกันรับผิดชอบ ร่วมมือกัน สร้างสรรค์บรรยากาศ ไม่แบ่งหญิงแบ่งชาย ไม่มีชนชั้นวรรณะ มีแต่ความเท่าเทียมเข้าใจกัน รู้จักการยอมรับความแตกต่าง ทั้ง พุทธ มุสลิม และอื่นๆ (อโณทัย อุดมศิลป์, 2556)

ดังนั้นบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคม ของมหาวิทยาลัยจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก จึงจะสามารถขับเคลื่อนและสร้างพลังชุมชนให้มีความเข้มแข็งได้ และที่สำคัญมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทในฐานะเป็นองค์กรด้านวิชาการแก่ชุมชน รวมทั้งการเปิดพื้นที่สาธารณะ หรือเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ของชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในรูปแบบของเครือข่ายการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน (สมปอง รักษาธรรม, 2553) คุณภาพนักศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากรจึงให้ความสำคัญในการปลูกฝังความมีจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา โดยจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ออกไปมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อสังคม อันจะเป็นการปูพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตที่มีคุณค่าให้แก่นักศึกษาทุกคนของมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึง รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม และรูปแบบความต้องการกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยเลือกศึกษานักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพราะคณะคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่องและมีความเป็นเอกลักษณ์ โดยคาดหวังว่าการศึกษารูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจและการศึกษา

ดังกล่าวจะสามารถเป็นแนวทางในการทำกิจกรรม ให้กับคณะวิชาและนักศึกษา รวมทั้งเป็นแนวทางให้กับ นักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ในการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษา รูปแบบความต้องการในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อเป็นแนวทางให้กับนักศึกษา ในการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม
2. ทำให้ทราบรูปแบบความต้องการกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา เพื่อเป็นแนว ทางการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม และรูปแบบความต้องการในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของ นักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ครอบคลุมเฉพาะกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ โดยแบ่งแนวคิดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ออกเป็น 5 แนวคิดประกอบด้วย 1. การส่งเสริมประเด็นสังคม 2. การตลาดเชิงการกุศล 3. การตลาดเพื่อสังคม ขององค์กร 4. การบริจาคตรง 5. อาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน
2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ศิลปากร ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล ทั้งหมด 25 คน
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวิทยาเขตสารสนเทศ เพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยข้อมูลที่รวบรวมเป็นข้อมูล ทฤษฎี จาก แหล่งข้อมูลต่างๆ ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรประกอบด้วย
 - 1.1 เอกสารรายงานผลกิจกรรม/โครงการโดยนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ศิลปากร
 - 1.2 เอกสารกิจกรรม โครงการศึกษาดูงานและส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต
2. วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ประกอบด้วย
 - 2.1 ประสานนักศึกษาชั้นปีที่ 1- 4 ทั้งหมด 4 คน
 - 2.2 สมาชิกสโมสรนักศึกษา 10 คน

2.3 ตัวแทนนักศึกษาที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม 11 คน ที่สัมภาษณ์เลือก 11 คนเนื่องจากข้อมูลเกิดการอิ่มตัวแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แนวคำถามที่ได้พัฒนาจากอาจารย์ผู้มีความรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และการทบทวนเอกสารแนวคิดกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม เครื่องบันทึกเสียง สมุดจดบันทึก ปากกา และเครื่องมือสำคัญที่สุดคือตัวผู้วิจัย

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล(ใช้การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า)

1. การตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ คือ ข้อมูลมีความเหมือนกันหรือไม่ ถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

2. การตรวจสอบด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) โดยตรวจสอบจากตัวผู้วิจัย หรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันว่า ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร ถ้าตัวผู้วิจัย หรือผู้เก็บข้อมูลทุกคน พบว่าข้อค้นพบที่ได้มา มีความเหมือนหรือใกล้เคียงกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

3. การตรวจสอบด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) โดยตรวจสอบจากการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายว่าข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าพบข้อมูลที่ได้มาไปในทางเดียวกับทฤษฎีที่นำมาใช้แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม และรูปแบบความต้องการในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) และใช้รูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่อศึกษาถึงการวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมโดยและรูปแบบความต้องการในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการศึกษา

1. รูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากการสัมภาษณ์ประธานนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 สมาชิกสโมสรนักศึกษา และตัวแทนนักศึกษาที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าโครงการส่วนใหญ่ที่นักศึกษาได้จัดทำ แบ่งออกเป็น 5 แนวคิด ประกอบด้วย

1.1 การส่งเสริมประเด็นสังคมคือ องค์กรทำกิจกรรมเพื่อองค์กรให้ประชาชนรับรู้และตระหนักถึงปัญหาสังคม ด้วยการเป็นผู้ริเริ่มหรือร่วมมือเป็นพันธมิตรกับองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมนั้น ใน

ส่วนของแนวคิดการส่งเสริมประเด็นสังคม จากการสำรวจพบว่า นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดโครงการประเภทนี้น้อย เนื่องจากไม่ตรงกับหน้าที่ของนักศึกษา และมหาวิทยาลัย

1.2 การตลาดอิงการกุศลคือ องค์กรธุรกิจร่วมมือกับองค์กรการกุศลในการทำกิจกรรมเพื่อระดมทุนให้กับองค์กรการกุศล โดยกำหนดเป็นพันธสัญญาว่าจะบริจาครายได้ส่วนหนึ่งจากสินค้าที่ขายได้ในส่วนของแนวคิดการตลาดอิงการกุศลนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดโครงการจัดสร้างเหรียญพระพิฆเนศเพื่อนำเงินมาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน โดยโครงการประเภทนี้ นักศึกษาไม่สามารถจัดทำบ่อยครั้ง เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเงินทุน และต้องขอความร่วมมือจากหลายส่วน

1.3 การตลาดเพื่อสังคมขององค์กร คือ องค์กรสนับสนุน หรือทำโครงการณรงค์เพื่อมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการพัฒนาสุขอนามัย ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม หรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชุมชนในส่วนของแนวคิดการตลาดเพื่อสังคมขององค์กร นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดทำโครงการเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจธรรมชาติ โครงการชุมชนอาสาปลูกต้นกล้าแห่งชีวิต โครงการเดินป่าเติมโป่ง สานสัมพันธ์รักธรรมชาติ โครงการจัดการอักษรคีนป่าชายเลนสู่ธรรมชาติ เป็นต้นโดยจำนวนของโครงการในแนวคิดนี้ นักศึกษาได้เลือกทำเป็นจำนวนมากว่าแนวคิดการตลาดอิงการกุศล และแนวคิดการตลาดเพื่อสังคมขององค์กร เนื่องจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรตั้งอยู่กลาง ธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น ป่าไม้ ภูเขา ทะเล ทำให้คณะวิทยาการจัดการเล็งเห็นความสำคัญของธรรมชาติ จึงจัดโครงการให้นักศึกษามีส่วนร่วมกับ ป่าไม้ ภูเขา ทะเล เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักธรรมชาติให้แก่นักศึกษา

1.4 การบริจาคตรงคือ องค์กรบริจาคเงินหรือสิ่งของให้กับองค์กรการกุศล หรือ ประชาชนที่มีความต้องการความช่วยเหลือในส่วนของแนวคิดการบริจาคตรง นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้จัดทำโครงการจักรยานมือสองเพื่อน้องที่ห่างไกล โครงการไถ่ถอนจากเสื้อมือสองเพื่อน้องบนดอย โครงการมอบอุปกรณ์กีฬาแก่โรงเรียน 10 ปีการจัดการ เป็นต้น โดยโครงการในแนวคิดนี้ นักศึกษาสามารถจัดทำได้เอง โดยการจัดกิจกรรม การระดมทุน หรือทำการขอรับจากทางคณะวิทยาการจัดการ

1.5 อาสาสมัครช่วยเหลือชุมชนคือ องค์กรสนับสนุนและส่งเสริมพนักงาน ให้สละเวลาของตนเองเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนในส่วนของแนวคิดอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยนักศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยจะเห็นได้ว่านักศึกษาได้จัดโครงการเป็นจำนวนมาก โดยโครงการส่วนใหญ่ เป็นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสนามกีฬา การทาสีห้องเรียน การบริจาคของให้ห้องสมุด เนื่องจากกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาได้ลงเข้าไปช่วยเหลือชุมชน ชาวบ้าน นักเรียน และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ใช้เงินทุนไม่สูง แต่เป็นการใช้แรงกายแรงใจ การร่วมมือ การมีจิตอาสาในการทำงานเพื่อชุมชนมากกว่าการใช้เงิน ทำให้นักศึกษาทำกิจกรรมประเภทนี้มากเป็นอันดับแรก และจากการทำกิจกรรมประเภทอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชนมากเป็นอันดับแรกจึงสัมภาษณ์แนวทางการเลือกพื้นที่จัดกิจกรรมของนักศึกษาคือ

นักศึกษาจะเลือกโรงเรียนที่มีความขาดแคลน และบริเวณใกล้มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี รวมทั้งโรงเรียนเหล่านั้นต้องการขอรับการสนับสนุนเท่านั้น เช่น โครงการน้ำใจพี่ศิลปากร สู่

น้องเพชรบุรีปัญญานุกูล ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยนักศึกษาได้เข้าร่วมทำกิจกรรม และบริจาคของช่วยเหลือน้องๆโครงการค่ายอาสาพัฒนาชาวไทยภูเขาหมู่บ้านปาเกะญอ นักศึกษาได้ทำการฟื้นฟู พัฒนา และสอนหนังสือนักเรียนชาวไทยภูเขา หมู่บ้านปาเกะญอ เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ ทำให้เห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมเหล่านี้ เป็นไปตามแนวคิดของ Phillip Kotler & Nancy Lee คือรูปแบบ อาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน ที่เป็นการแสดงให้เห็นว่านักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ ได้มีการเสียสละเวลาของตนเองเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน

2. รูปแบบความต้องการในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากการสัมภาษณ์พบว่า รูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมในความต้องการของนักศึกษามีดังนี้

2.1 มีความต้องการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับชาวบ้านมากขึ้น เนื่องจากการเข้าไปทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมกับชาวบ้านในแต่ละครั้งจะพบปัญหาข้อจำกัด ทางด้านเวลาคือชาวบ้านมีเวลาไม่ตรงกันทำให้จัดกิจกรรมไม่ได้ อาชีพของชาวบ้านที่ต่างกันทำให้มีเวลาว่างไม่พร้อมกัน ในการเข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่นักศึกษาจะเข้าไปทำ

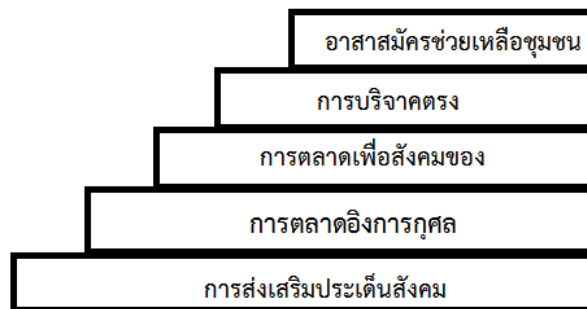
2.2 มีความต้องการที่จะจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดจากความร่วมมือของทุกสาขาวิชาในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพราะโครงการที่จัดขึ้นมานั้น มักเกิดจากการจัดกิจกรรมในแต่ละสาขาวิชาโดยนักศึกษามีความต้องการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสามัคคีในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2.3 มีความต้องการให้เกิดการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ที่เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดความสามัคคี รวมทั้งเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

2.4 ความต้องการที่จะจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่ถูกจำกัดพื้นที่การจัดกิจกรรม เพราะโครงการส่วนใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จะถูกจำกัดในเรื่องของพื้นที่การจัดโครงการ โดยจากการสัมภาษณ์นักศึกษาพบว่า โครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะจะถูกจำกัดให้ทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมบริเวณรอบมหาวิทยาลัยเป็นส่วนมาก มีน้อยกิจกรรมที่จะได้ไปทำตามความต้องการของนักศึกษา

2.5 มีความต้องการให้ บุคลากรกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนของคณะให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่ศึกษาเรียน เนื่องจาก การได้เข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมกับกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียน จะช่วยเพิ่มความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยเพิ่มความสามารถในการปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่น และช่วยเพิ่มทักษะในการคิดวิเคราะห์เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากกิจกรรม ทั้งหมดจะช่วยทำให้ผลิตนักศึกษาที่เป็นคนดี มีคุณภาพต่อสังคม

สรุปผลการศึกษา

ระดับการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ความสำคัญเรียงจากน้อยขึ้นไปมากที่สุด

จากการสัมภาษณ์ประธานนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 สมาชิกสโมสรนักศึกษา และตัวแทนนักศึกษาที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่านักศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน โดยโครงการส่วนใหญ่ เป็นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสนามกีฬา การทาสีห้องเรียน การบริจาคของให้ห้องสมุด และกิจกรรมที่นักศึกษาให้ความสำคัญรองลงมา คือ แนวคิดการบริจาคตรง เนื่องจากนักศึกษาสามารถจัดทำได้เอง โดยการจัดกิจกรรม การระดมทุน หรือทำการขอรับจากทางคณะวิทยาการจัดการ

แนวทางการเลือกพื้นที่จัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมการเลือกพื้นที่เพื่อการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม นักศึกษาจะเลือกโรงเรียนที่มีความขาดแคลน และบริเวณใกล้มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี รวมทั้งโรงเรียนเหล่านั้นต้องการขอรับการสนับสนุนเท่านั้น เช่น โครงการน้ำใจพิศภากร สู้หนองเพชรบุรีปัญญานุกูล ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยนักศึกษาได้เข้าร่วมทำกิจกรรม และบริจาคของช่วยเหลือน้องๆโครงการค่ายอาสาพัฒนาชาวไทยภูเขาหมู่บ้านปาเกะญอ นักศึกษาได้ทำการฟื้นฟู พัฒนา และสอนหนังสือนักเรียนชาวไทยภูเขา หมู่บ้านปาเกะญอ เป็นต้น

รูปแบบความต้องการในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประกอบด้วย มีความต้องการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับชาวบ้านมากขึ้น มีความต้องการที่จะจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดจากความร่วมมือของทุกสาขาวิชา มีความต้องการให้เกิดการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดจากความร่วมมือในทุกฝ่าย มีความต้องการที่จะจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่ถูกจำกัดพื้นที่การจัดกิจกรรม และมีความต้องการให้ บุคลากรกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในรายวิชาที่ จัดการเรียนการสอน

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดกิจกรรมรูปแบบอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชนสอดคล้องกับแนวคิดของ Phillip Kotler & Nancy Lee (2005) คือ ที่เป็นการแสดงให้เห็นว่านักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการได้มีการเสียสละเวลาของตนเองเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน และตรงกับเป้าหมายหลักของคณะวิทยาการจัดการ ที่มีเป้าหมายหลักสร้างนักศึกษาที่เป็นคนดีและมีคุณภาพต่อสังคม และยังมีสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิทักษ์ และ นันทวิภา, 2554) ที่ว่าองค์กรธุรกิจต้องหันมาใส่ใจประเด็นสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อสังคมจะพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็ด้วยพลังขับเคลื่อนจากความสุข และจิตสำนึกที่ดีของทุกคนในสังคม

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จตุพร และ พิทักษ์, 2556) ที่ว่าดังนั้นหากต้องการให้ธุรกิจมั่นคงแข็งแรงได้อย่างยั่งยืน บริษัทต้องคืนกำไรให้แก่สังคมและชุมชนด้วยความจริงใจ ซึ่งตรงกับมหาวิทยาลัยที่จะแข็งแรงได้ต้องคืนกำไรให้แก่สังคม และงานวิจัยของ (พิทักษ์ ศิริวงศ์และ คณะ) ที่ว่านโยบายของธนาคารคือส่วนหนึ่งของการมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เห็นว่าทุกๆองค์กรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมเหมือนมหาวิทยาลัยปทุมธานีและทุกองค์กรที่กำลังทำอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมของคณะวิทยาการจัดการส่วนใหญ่เกิดจากการจัดกิจกรรมของในแต่ละสาขามากกว่าการทบทวนกันทั้งหมดของทุกสาขาวิชา และนักศึกษามีความต้องการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในรายวิชาที่เรียนมากขึ้น ดังนั้นคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. ควรจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดจากความร่วมมือของทุกสาขาวิชาในคณะวิทยาการจัดการ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา
2. ควรร่วมมือจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมกับคณะอื่นในมหาวิทยาลัยศิลปากร หรือมหาวิทยาลัยใกล้เคียง
3. ควรจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ในรายวิชาที่มีการเรียนการสอนให้มากกว่าเดิม เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาและเพื่อเป็นผลิตนักศึกษาที่เป็นคนดี มีคุณภาพต่อสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมแต่ละมหาวิทยาลัย

1. ควรทำการศึกษาโครงการ หรือการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการจัดกิจกรรม
2. ควรร่วมมือจัดทำกิจกรรมระหว่างมหาวิทยาลัยใกล้เคียง เพื่อนำมาเปรียบเทียบและปรับปรุงต่อไป
3. ควรทำการศึกษาการรูปแบบการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

จตุพร จุ้ยใจงาม และพิทักษ์ ศิริวงศ์. 2556. “การให้ความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์ การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัท ดีเอสแอล (ประเทศไทย)”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal.

พิทักษ์ ศิริวงศ์ และนันท์วิภา ชีวะอุดม. “การศึกษาการให้ความหมาย รูปแบบและกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

พิทักษ์ ศิริวงศ์และ คณะ. 2554. “การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal

สมปอง รักษาธรรม. บทบาทมหาวิทยาลัยท้องถิ่นกับความรับผิดชอบต่อสังคม กรณีภัยพิบัติน้ำท่วม. เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2556. เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/reader-opinion/20101208/366374.html>.

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับ CSR [Online] เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2556. เข้าถึงได้จาก www.csri.or.th.

อนันตชัย ยूरประดม. 2550. CSR : พลัังบริหารธุรกิจยุคใหม่.มติชน,

อโณทัย อุดมศิลป์. โครงการ “การปรับตัวของ นักนิเทศศาสตร์ต่อการเปลี่ยนภูมิทัศน์สื่อและการทำงานภายใต้กรอบจริยธรรม.” คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2556.

ภาษาต่างประเทศ

Kotler, Philip, & Lee, Nancy. (2005). Corporate social responsibility. New Jersey: John Wiley & Sons.